

DATOS IDENTIFICATIVOS

Ética e deontoloxía profesional

Materia	Ética e deontoloxía profesional			
Código	P02G120V01903			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Caruncho Michinel, María Cristina			
Profesorado	Caruncho Michinel, María Cristina			
Correo-e	caruncho@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de Ética e deontoloxía profesional tenta ofrecerlle ó alumnado os elementos instrumentais e conceptuais básicos para o achegamento á Ética. Proporcionarlle os conceptos fundamentais para a comprensión de textos relacionados coa Ética que lle permitan analizar, sintetizar e valorar criticamente as diferentes teorías da Ética proposta nos contidos e a posibilidade de aplicalas á realidade actual da sociedade e do ámbito educativo. Tenta tamén motivar ó alumnado sobre a importancia que a formación ética desempeña no seu traballo profesional.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C10	Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e legislativos da actividade educativa
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C23	Analizar e incorporar de forma crítica las cuestiones más relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible

C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D22	Motivación pola calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
1.- Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais	A2	B8 B10	C8 C10 C13 C23	D1 D2 D9 D12 D15
2.- Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática	A3	B9 B12	C10	D12 D13 D15
3.- Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social, desenvolvemento sostible.	A3	B8 B11 B12	C23 C29	D1 D2 D13 D15 D17
4.- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	A3	B4 B5 B8 B11	C23 C29	D7 D14 D15 D19
5.- Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos.				D8 D15 D17
6.- Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo	A2	B9	C13	D1 D2 D3 D6 D14
7.- Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.		B8 B10 B11 B12	C23	D1 D2 D3 D6 D14
8.- Saber distinguir moral e ética. Coñecer os rasgos formais do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados plantexados á ética como proposta universalizable e as principais metodoloxías seguidas na resolución das controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan a sociedade do noso tempo.	A1 A2 A3	B12	C23	D1 D6 D14
9.- Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.				D6 D14 D16
10.- Capacidade de afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto a súa propia forma de pensar.				D7 D15 D16 D17 D20

11.- Capacidade de recoñecer a relevancia e a utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.	D15 D22
12.- Capacidade de consolidar unha identidade docente ética comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo	D7 D9 D14 D15 D16 D22
13.- Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados coa tarefa educativa.	D7 D8 D9 D13 D15 D22
14.- Contribuir á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.	D14 D15
15.- Contribuir á promoción das mellores prácticas da profesión educativa.	D15 D22

Contidos

Tema	
I.- Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1.- Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2.- Modelos de educación moral.
II.- Ética e moral: aproximación conceptual.	3.- A moral: bases socio-antropolóxicas da moral. 4.- A Ética: teorías e problemas de fundamentación. 5.- A Ética e os seus lindes. 6.- Deontoloxismo vs. Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas. 7.- Éticas Aplicadas: principios morais e casos prácticos.
III.- Ética, educación e Dereitos Humanos.	9.- Ética da diferenza. 10.- Ética e democracia. 11.- A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
IV.- Ética e deontoloxía profesional.	12.- Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13.- Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Presentacións/exposicións	5	25	30
Estudos/actividades previos	0	10	10
Titoría en grupo	8	0	8
Traballos tutelados	5	30	35
Sesión maxistral	45	0	45
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Plantexamento e resolución de supostos prácticos que, individualmente e/ou en grupo, deberá desenvolver o alumnado.
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición dos traballos desenvolvidos individualmente e/ou en grupo.
Estudos/actividades previos	Repaso e estudo das nocións introducidas nas sesións teóricas e seminarios. Lectura e recensión crítica de materiais propostos para a aprendizaxe e para a elaboración do cartafol/dossier.
Titoría en grupo	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumno/a no proceso de aprendizaxe, e apoio na elaboración dos traballos individuais e/ou en grupo.
Traballos tutelados	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.
Sesión maxistral	Método expositivo. Lección maxistral dos contidos teóricos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Resolución de dúbidas que se lle presenten ao alumnado no proceso de aprendizaxe, na elaboración de traballos previos á presentación/exposición dos mesmos.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Estudo de casos/análises de situacións	Estudo, análise e debate sobre os casos prácticos vecellados ao temario da materia.	10	A1 A2 A3	B8 B10 B12	C13 C23	D1 D7 D9 D14 D15 D16 D20
Presentacións/exposicións	Exposición dos traballos elaborados en grupo e do cartafol/dossier individual.	10	A1 A2	B8 B10 B12	C8 C10 C13 C23	D1 D2 D6 D9 D14 D15 D16
Traballos tutelados	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo sobre algún aspecto do temario, titorizados polo profesor.	30	A1 A2	B8 B10 B12	C8 C10 C13 C23	D1 D2 D6 D9 D12 D14 D16 D20 D22
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame da materia	50				

Outros comentarios sobre a Avaliación

As cualificacións dos Traballos Tutelados, Presentacións e Estudos de casos manteranse ata que o alumno/a supere o exame da materia.

Bibliografía. Fontes de información

- APEL, Karl-Otto, **La globalización y una ética de la responsabilidad**, 2007,
- ARENAS-DOLZ, F. & GALLEGOS SALAZAR, D. (Eds), **El ciudadano democrático. Reflexiones ética para una educación intercultural**, 2009,
- BLACKBURN, P., **La Ética. Fundamentos y problemas contemporáneos**, 2006,
- CASADO, A., **Bioética para legos. Una introducción a la ética asistencial**, 2008,
- COBO SUERO, J. M., **Ética profesional en ciencias humanas y sociales**, 2001,
- CORTINA, A. & GARCÍA-MARZÁ, D. (Edts):, **Razón pública y éticas aplicadas**, 2003,
- ESCRIBAR WICKS, A., "La ética aplicada, sus condiciones de posibilidad y exigencias a las que responde", en **REVISTA DE FILOSOFÍA**, 2004,
- ETXEBERRIA, X., **Temas básicos de ética**, 2005,
- GÓMEZ-HERAS, J. M^a G^a., **Teorías de la moralidad. Introducción a la Ética comparada.**, 2003,
- GÓMEZ-HERAS, J. M^a G^a. (Eds):, **Ética del medio ambiente.**, 1997,
- GOMEZ, C. & MUGUERZA, J. (Eds.):, **La aventura de la moralidad. Paradigmas, fronteras y problemas de la Ética.**, 2007,
- GUISÁN, Esperanza:, **Introducción a la Ética.**, 1995,
- GORDILLO, Mª Victoria:, **Desarrollo moral y educación.**, 1992,
- IBARRA, A. & OLIVÉ (Eds.):, **Cuestiones éticas en ciencia y tecnología en el Siglo XXI.**, 2003,
- JONAS, H., **El principio de responsabilidad. Ensayo de una Ética para la civilización tecnológica.**, 2004,
- KOHLBERG, L. POWER & HIGGINS, A., **La edulcación moral según Kohlberg.**, 2008,
- LIPOVETSKI, G., **Metamorfosis de la cultura liberal.**, 2003,
- LÓPEZ DE LA VIEJA, Mª Teresa:, **Bioética y ciudadanía. Nuevas fronteras de la Ética.**, 2008,
- LÓPEZ DE LA VIEJA, Mª Teresa:, **Principios morales y casos prácticos.**, 2000,
- MARZANO, M., **Qué es la Ética Aplicada?.**, 2009,
- MORATALLA, A. D., **ética para educadores.**, 2008,
- PEÑA, L., AUSÍN, T. & DIEGO, O. (Eds.):, **Ética y servicio público**, 2010,
- PÉREZ-DELGADO, E. & GARCÍA-ROS, R. (Comps.):, **La psicología del desarrollo moral.**, 1991,

PIEPER, A.: **Ética y moral. Una introducción a la filosofía práctica.**, 1991,
PIAGET, J.: **El criterio moral en el niño.**, 1987,
RODRIGUEZ DUPLA, L., **Ética.**, 2001,
RODRIGUEZ PALOP, Mª Eugenia: **Claves para entender los Derechos Humanos.**, 2011,
RUBIO CARRACEDO, J.: **Educación moral, postmodernidad y democracia.**, 1996,
RUBIO CARRACEDO, J.: **Ética del Siglo XXI.**, 2009,
SANABRIA, J. R.: **Ética.**, 2005,
SÁNCHEZ VAZQUEZ, A.: **Ética.**, 1969,
SINGER, P. (Eds), **Compendio de Ética.**, 1996,
ÚRIZ PEMÁN, Mª Jesús: **Ética social contemporánea.**, 2000,
HUNT, Lynn: **La invención de los Derechos Humanos.**, 2009,
FERRETE SARRIA, Carmen: **Ética ecológica como ética aplicada. Educación cívica y responsabilidad ecológica.**, 2010,

Recomendacións

Outros comentarios

As cualificacións obtidas nos apartados de estudo de casos e análise de situacións, presentacións e exposicións e cartafol/dossier manteranse para aqueles alumnos que na convocatoria de xuño non superen a probade resposta longa, de desenvolvemento.